

TISKOVÁ ZPRÁVA

Praha 10. listopadu 2022

Akademie věd ČR
Národní 1009/3, 110 00 Praha 1
www.avcr.cz

ŽENY A UMĚNÍ VE STŘEDOVĚKU. OVLIVŇOVALY JAKO MECENÁŠKY, OBJEDNAVATELKY I TVŮRKYNĚ

Královny, šlechtičny, měšťanky – ženy vyšších společenských vrstev ve středověké Evropě výrazně zasáhly do sféry umění: ať už jako objednavatelky, zakladatelky nebo mecenášky nejvýznamnějších uměleckých děl a staveb či tvůrkyně uměleckých děl. Jaká byla jejich role: aktivní, nebo pasivní? Takové je téma mezinárodní konference o mecenášských a tvůrčích aktivitách žen ve středověké Evropě od 13. do poloviny 16. století, která se koná 10. a 11. listopadu v Praze.

Ženám a jejich postavením ve společnosti se věda věnovala převážně hlavně z historického hlediska, nikoli specificky z pohledu dějin umění. Nezodpovězené zůstávají především otázky týkající se vlastní iniciativy žen jako objednavatelek umění či tvůrkyň. Ještě více nedostatečná je naše představa o aktivitách žen týkajících se umění ve světském prostředí.

„Anežka Přemyslovna, zakladatelka kláštera klarisek a minoritů v Praze, byla jistě sebevědomou ženou s jasnou ideou naplňující cílevědomě svůj ambiciózní plán. Byly takové případy jen výjimkou?,“ říká Helena Dáňová z Ústavu dějin umění AV ČR, jedna z organizátorek konference.

Nejen mecenášky, ale i umělkyně

Je zřejmé, že iniciativa žen zejména vyšších vrstev společnosti se během středověku velmi výrazně promítala do sféry umění, ať už ženy vystupovaly jako objednavatelky a mecenášky, nebo byly přímo aktivními účastnicemi rozsáhlejších fundátorských počínů.

„Budeme se také ptát, zda se podobné iniciativní osobnosti, jako byla Anežka Přemyslovna nebo třeba královna Eliška Rejčka, vyskytovaly pouze v nejvyšších vrstvách společnosti nebo je můžeme nalézt i v prostředí nižší šlechty a měšťanstva,“ dodává Helena Dáňová.

Kontakt pro média: **Markéta Růžičková**
Divize vnějších vztahů AV ČR
press@avcr.cz
+420 777 97 0812

MgA. Barbara Líznerová
Ústav dějin umění AV ČR
liznerova@udu.cas.cz
+420 607 630 453

Zajímavým tématem podle organizátorek konference také je, jaké úrovně dosahovala sama tvůrčí činnost žen – zda byla jen amatérská, nebo v ní lze nalézt i díla nejvyšší umělecké kvality. Ženy všech společenských úrovní mohly totiž bezpochyby působit rovněž jako umělkyně (např. při písářské a iluminátorské činnosti, výrobě devocionálií v kláštorech či při tvůrčí práci v řemeslnických dílnách). Ve všech uvedených oblastech se svébytně projevovaly ženské vnímání a spiritualita. Také samotná umělecká díla vyvolávají množství otázek, na něž se bude konference snažit odpovědět. Je možné z nich vyčíst případný vliv donátorek a objednavatelek na jejich výslednou podobu?

Konference chce nabídnout prostor k široké diskuzi napříč obory na mezinárodní úrovni. Bude prvním krokem k rozvíjení uvedených témat v rámci dějin umění. V návaznosti na konferenci bude vydána publikace k tématu a v následujících letech se předpokládá uspořádání dalších workshopů.

Konferenci pořádá Ústav dějin umění AV ČR a Masarykův ústav a Archiv AV ČR za podpory programu Strategie AV21 (Anatomie evropské společnosti. Historie, tradice, kultura, identita).

Více informací: [Mgr. Hana Dáňová, Ph.D.](mailto:danova@udu.cas.cz)
danova@udu.cas.cz
Ústav dějin umění AV ČR

Fotogalerie:



Spravedlnost vede Christine do města dam. Iluminace z rukopisu Město dam (Livre de la cité des dames) od Christine de Pizan, 1408, Bibliothèque nationale de France, sign. Français 607.



Stavba města, iluminace z rukopisu *Město dam (Livre de la cité des dames)* od Christine de Pizan, 1408, Bibliothèque nationale de France, sign. Français 607



Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

Christine Pizan jako spisovatelka, iluminace z rukopisu *Město dam (Livre de la cité des dames)* od Christine de Pizan, 1450, Bibliothèque nationale de France, sign. Français 609.



Tamar jako malířka. Illuminace z rukopisu Giovanni Boccacia, *Des cleres et nobles femmes*, 1402–1403, Bibliothèque nationale de France, sign. Français 598.



Irené jako malířka, Illuminace z rukopisu Giovanni Boccacia, *Des cleres et nobles femmes* 1402–1403, Bibliothèque nationale de France, sign. Français 598.